

KESKKONNAHOIDLIKUD ÜRITUSED - MIS JA KUIDAS?

Raimo Matvere

29. märts 2023

MIDA SA TÄNASELT KOHTUMISELT OOTAD?

KUIDAS SEE KÕIK MINU JAOKS ALGAS?

MIS NÄRIS HINGE?

?

Tartu 2024

Euroopa kultuuripealinn

ACENTO

- Kestlike sündmuste terviklahendused, sh strateegiad
 - KOVde suunamine, koolitamine
- Praktiline keskkonnakorraldus sündmustel
- Koolitused, konsultatsioon

acento.ee

muutume@acento.ee

raimo@acento.ee

TAUSTSÜSTEEM: EL ROHELINE SUUND

Euroopa rohelepe, ringmajanduse tegevuskava

- **Kasvuhoonegaaside heite** vähendamine 80% aastaks 2050 (70% aastaks 2030)
- **Transpordist** pärinevat heite vähendamine 90% aastaks 2050
- Kõik **pakendid** peavad olema korduskasutatavad või ringlussevõetavad aastaks 2030
- **Toidujäätmete** vähendamine inimese kohta 50% aastaks 2030
- **Biojätmete** eraldi kogumise kohustus - 2023 a lõpp
- **Tekstiilijätmete** eraldi kogumise kohustus - 2025 a lõpp
- Ringlusse tuleb võtta vähemalt **55%** jäätmetest - 2025 a lõpp / **65%** - 2035 a lõpp

[Rahvusvahelised kokkulepped](#)

[Euroopa Liidu algatused](#)

MIKS SEE VAJALIK ON?

- Me kasutame loodusressursse liiga palju ja liiga ebaefektiivselt
- Euroopa **impordib 80%** oma majanduseks vajalikest kriitilistest toormaterjalidest
- Iga toote ja teenuse loomine nõuab energiat, ressursse, kellegi tööd ja aega
- Mitmeid (ühekordseid) plastasju ja -pakendeid ei saagi ringlusse võtta
- Osade toodete ringlussevõtt liiga keerukas, ei tasu ära
- Toodame liiga palju jäätmeid, pole võimekust kõike ringlusse võtta

Meie eesmärk peaks olema jäätmetekke vähendamine ja korduskasutus!

1. Sul on vaja plaani!

Ja vähemalt ühte kiiret elluviimist

2. Kasutajakogemus on alati oluline!

Kasuta kogemust / eksperti, et teha paremini
Niisama ei juhtu midagi

3. Tea, millised ressursid on kasutada!

Võta sealt välja maksimum!
Partnerlused ;=)

4. Sa (ilmselt) ei suuda pöörata kõike ja kohe!

Prioriteet = suurim mõju ja väikseim pingutus

5. Näed vastuseisu, ebaõnnestumisi ja segadust

Suurepärane! Mõõda, mõtesta, tee paremini

6. Keskkonnahoidlikkus ei ole (ainult) keskkonnatiimi ülesanne

**Kogu tiim (minimaalselt otsustajad) peab
mõistma ning toetama**

7. Rohepesu - ole teadlik ja mõõdukalt skeptiline

Aga ära üle muretse

KESKKONNAHOIDLIKU ÜRITUSE VALDKONNAD

ENERGIA

TRANSPORT

TOIT JA JOOK

MATERJALID JA
OSTUD

JÄÄTMEKÄITLUS

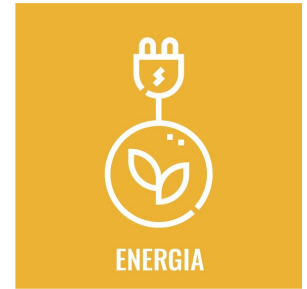
MÕJU
TOIMUMISPAIGALE

+ Kommunikatsioon

+ Kaasamine, sotsiaalne vastutus

ENERGIA

päeval ajal toimuv üritus
naturaalne valgus
vajaduspõhine vahendite ja energia kasutamine
eelistada taastuenergiat (kasutavaid paiku)
kasutada juba olemasolevat
uuemad ja ökonoomsemad seadmed
infrastruktuur toetab säästlikku energiatarbimist
vältida genekaid

ENERGIA

Millest alustada:

Vähenda ühekordsete toodete hulka ja üldist materjalikasutust

Minimeeri energiakasutust ürituse-välisel ajal (nt öised “tuled ja viled”)

Kuhu edasi:

Generaatori asemel võrgust

Kogu energia tuleb taastuvatest allikatest

Hoone ja kasutatud seadmed on energiaefektiivsed

TEENUSED-PARTNERID: KOV, toimumispaik, energiafirmad, inventari rendifirmad, energia startupid

TRANSPORT

soodustada ühistransporti

tellitud transport (bussid)

koostöö KOVga

sõidujagamine

korraldustiimi transport - tühisõitude vältimine

korraldusmeeskonna majutus olemas, et ei peaks sõitma

koostöö kogukonna ettevõtetega, et transporti saada

ürituse asukoha valik

ligipääsetavus

TRANSPORT

Millest alustada:

Kutsu külastajaid üles pakkuma küüti, kasutama kergliiklust ja ühistransporti - juhised!

Paku rattaparkimisvõimalust, anna sellest teada

Kuhu edasi:

Ettevalmistuste logistika planeeritud efektiivselt e. “tühisõitudeta”

Kasutatavad asjad on pärit võimalikult lähedalt kohale SAAB ilma isikliku autota, ilma lendamiseta

TEENUSED-PARTNERID: KOVid, ELMO rent, rattarendid, bussi-rongifirmad, kuller/logistikafirmad

Foto: Tartu Smart Bike Share fb

TOIT JA JOOK

nõude rent

kohalikud pakkujad

cateringiga koostöö

kohalik tooraine

taimetoit

kraanivesi

kiirkomposteerimine

väikepakendite vältimine

toidu ülejäägid toidukappi

rohkem pakendita toitu

TOIT JA JOOK

TOIT JA JOOK

Millest alustada:

Paku lihavaba võimalust - leia õiged toitlustajad!

Leia kasutus järelejäänud toidule

Paku tasuta joogivett

Kuhu edasi:

Mahe, kohalik, hooajaline, valdavalt taimne toit

Õiglase kaubanduse kohv-tee-suhkur

Ühekorrapakenditeta toit

TEENUSED-PARTNERID: OTTid, teised üritused, Nutriloo, Toidupank, toidujagamise FB grupid ja toidukappide pakkujad, Fudler, sots. asutused, linnaaiad, kohalik vee-ettevõte

LOOBU ÜHEKORDSETEST NÕUDEST

Mida silmas pidada?

1. Leia partner
2. Tee kitsendavate valikutega elu lihtsamaks
 - a. pandiga/pandita?
3. Teavita aegsasti kauplejaid
4. Teavita korduvalt küllastajaid
5. Panusta kohapealsesse korraldusse

Kulu võib olla suure, aga ei pruugi!

TEENUSED-PARTNERID:

Panditops, Ringo,
Ringkarp, Topsiring,
Cuploop, I Land Soundi nõuderent/pesula

PAUS - 5 min!

acento kestlikud
sündmused

MATERJALID, OSTUD

rohkem laenutada
mõelda läbi, mida PÄRISELT vaja
tootmisjääkide kasutamine
vähem pakendatud asju (ühekordseid eriti)
vähem väljaprintimist
korduskasutus

MATERJALID JA
OSTUD

MATERJALID, OSTUD

Millest alustada:

Keeldu täielikult ühest ühekordsete esemete liigist
Korduskasuta aastaarvudeta silte-viitasid ja kaelapaelu/
rinnasilte
Loobu ühekordsetest kinkidest

Kuhu edasi:

Inventari korduskasutatakse ja jagatakse teistega/
renditakse - ühekordset inventari ei kasutata
Materjalide ülejäägid lähevad kasutusse
Infot paberile (peaaegu) ei prindita

TEENUSED-INVENTAR: Tööstused, teised üritused,
Uuskasutuskeskus, Pagerr, Paranduskelder, inventari rent

JÄÄTMEKÄITLUS

liigiti kogumine

jäätmetekke vähendamine

mis saab jäätmetest pärast?

tarbimine - planeerides paremad valikud

mitte asju üle tellida

materjalide annetamine järgmisele kasutajale

JÄÄTMEKÄITLUS

JÄÄTMEKÄITLUS

Millest alustada:

kogu toidujäätmed, pakendid ja panditaara eraldi, suuna ringlusse

Kuhu edasi:

Segaolmejäätmete kogus väheneb iga korraga
Kõik jäätmed kogutakse eraldi ning suunatakse ringlusse (bio, klaas, paber, metall, plast, taara)
Korraldajale on teada, mis igat liiki jäätmetest edasi sai
Külastajat haritakse enne üritust ja selle ajal (nt rohesaadikud)

TEENUSED-INVENTAR: jäätmeveofirmad, inventari rendifirmad (Funrent), Tartu Loodusmaja / Acento, teised üritused, KOV ja allasutused

MÕJU TOIMUMISPAIGALE

kohalikke kaasata (lisateenused)
arvestada kohalikega
looduse eripärasid võetakse arvesse
ala taastamine ja korrastamine
müra ja valgusreostuse vältimine/vähendamine
reinvesteeringimine kohalikku kogukonda
loomade heaolule mõelda

MÕJU TOIMUMISPAIGALE

Millest alustada:

Kemikaalid ei leki ümbritsevasse keskkonda
Rikutud keskkond taastatakse (nt uus muru)
Liiklus-parkimine ilma haljasaladel sõitmata/parkimata
Konikogumiskoht

Kuhu edasi:

Üritus panustab looduskeskkonna paranemisse
Välditakse kemikaalide ja potentsiaalselt ohtlike vahendite kasutamist
Välditakse müra- ja valgusreostust

TEENUSED-PARTNERID: maaomanik, looduskaitse/ökoloogia eksperdid, parkimiskorraldajad, Filaret, konitopside pakkujad

Foto: Kureeritud Elurikkus fb

KOMMUNIKATSIOON

koostöö KOVga keskkonna kommunikatsioonis (sh kanalid kasutusse)

eelteavitus

ühesugune keel/sõnakasutus läbivalt eri piirkondades

öelda selgelt välja ootused partneritele

eelinfo osalejale

olla aus

KOMMUNIKATSIOON

Millest alustada:

Korraldustiim, vabatahtlikud, partnerid on teadlikud põhimõtetest (koolitus)

Keskkonnaga seotud reeglid lihtsasti leitavad: internetis ja kohapeal nähtavad

Kuhu edasi:

Keskkonnanõuded on kõigis lepingutes, kõik osapooled käituvad vastavalt neile

Osalejaid on informeeritud üritusele eelnevalt ja selle ajal (nad ka teavad - miks on nii?)

Kestlikud väärtused on osa sündmuse põhisõnumitest

Räägi kõigile, miks seda teed! Räägi korduvalt!

SOTSIAALNE KAASATUS/MÕJU

- Ligipääsetavus liikumispuudega inimestele, vaegnägijatele ja -kuuljatele jne
- Lastesõbralikkus (lastehoid, beebiga pered)
- Kohaliku majanduse toetamine
- Partnerite, tarnijate, tootjate sotsiaalne vastutus, töajõupoliitika ja -praktika

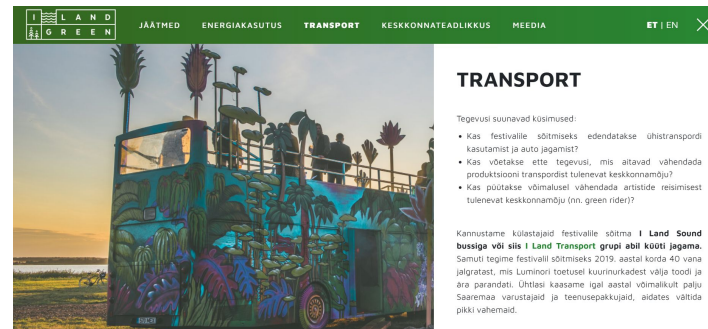
ROHEPESU - MIS SEE ON?

- Müüakse ja reklaamitakse rohelist lahendusi, mis seda tegelikkuses pole või on nende rohelisus oluliselt väiksem
- Võib olla nii tahtlik kui tahtmatu
- Tihti hinnanguline ja subjektiivne
- Varieerub lihtsast rohelise värvi kasutamisest kuni andmete võltsimiseni
- Aina arenev nähtus, kus kohati ongi vajalik ekspertteadmised (nt kliimamõju kompenseerimine)

ROHEPESU JA KOMMUNIKATSIOON

- Ära tee avaldusi, mille sisus sa ise kindel pole
- Ole oma sõnumites konkreetne:
 - a) Oleme keskkonnasõbralik festival!
 - b) Meie festivalil pole ühekordseid nõusid ning kasutame 70% ulatuses taastuvenergiat!
- Sõnad “roheline”, “jätkusuutlik”, “säästlik”, “keskkonnasõbralik” koos konkreetse sisu ja näidetega
- Igale faktile olla viide tagavaraks võtta
- Lubad midagi > jälgi, et päriselt igal pool täidate
- Neutraalsed ja asjakohased visuaalid

KIIRER VÕIDUD EHK MIDA SAAKSITE PÄRNUS TEHA?

Milliseid ühiseid lahendusi võiks olla, et keskkonnahoidlikumalt korraldada?

**Mida nimetatutest võiks Pärnu
linn juba sel suvel (aidata)
rakendada?**

MÕNED NÄITED TERVIKLAHENDUSTEST

- **We Love Green**, Prantsusmaa (100 000 külastajat) - ühistransport, ühekordsete nõudeta, oma päikesepark, järelejäänud toit annetati, biojätmete komposteerimine, jalajälje mõõtmine
- **Green Gathering**, UK (+5000 külastajat) - 100% päikeseenergia, täiesti lihavaba, osaliselt mahetoit, 86% jätmetest taaskasutus/kompost, teadlikkuse tõstmine
- **Boom festival**, Portugal (+40 000 külastajat) - kompost-tualetid, festivalialale aia rajamine, puude istutamine, üle 70% toitudest ainult taimetoitu pakkuvad, eraldi ehitusjuhised jne
- DGTL Festival, Holland (

Foto: Boom festivali facebooki leht

KESKKONNAHOIDLIKULT ON PUHTAM JA ILUSAM!

I Land Sound 2019

AITÄH!

acento kestlikud
sündmused